

Petkıs'te Tazminat Esası: Petkıs'in tazminat esasında da kural olarak deniz hukukuna egemen olan prensip vardır. Kural olarak sorumluluk sınırlıdır. Ancak, zarara kasten veya pervasızca hareket ile sebebiyet verilmesi takdirde sözkonusu kişi sorumluluğun sınırlama hakkını kaybeder.

Müşterek veya müterafık kusur varsa mahkeme tazminatta indirim yapabilir veya hakkaniyete uygunsuz tamamen de kaldırabilir.

Denizde petrol kirliliğine sebep olanlardan her ikisinde tanker ise, eğer kusur oranları belirlenebiliyorsa herkes kusuru oranında sorumlu olur. Kusur oranları belirlenemiyorsa bu durumda müteselsil sorumluluk sözkonusudur.

Hak Düşürücü Süre: Zararın ortaya çıktığı tarihten itibaren 3 yıl içerisinde ve her hâlde zarara neden olan olayın ortaya çıktığı tarihten itibaren 6 yıl içinde talep ileri sürülmediği takdirde talep hakkı düşer. Bu süre hak düşürücü süre niteliğindedir.

Gemi Yakıtlarından Kaynaklanan Petrol Kirliliği:

Gemi yakıtlarından kaynaklanan petrol kirliliği zararının hukuki sorumluluğu hakkındaki milletlerarası sözleşme YATKİS olarak anılır. Burada sözkonusu olan kirlilik geminin yakıtından kaynaklanan bir kirliliktir. Sözleşme kapsamında hem yakıt kirliliğinin neden olduğu hasar ve zarar hem de kirliliğin önlenmesi için ve azaltılması için yapılan masraflar vardır.

Burada sorumlu kişiler, donatan hariçinde işleten, yönetici, kiracı olarak sayılmış, kapsam geniş tutulmuştur. Diğer bütün hususlar PETKİS ile aynıdır.

Eğer tankerin neden olduğu kirlilik varsa PETKİS uygulanır. Diğer türlü kuru yük gemisi veya tanker hariç gemilerin yakıt olarak kullandığı petrolden kaynaklanan zarar varsa YATKİS uygulanacaktır.

Deniz Kirliliği Kanunu (5312 sayılı/3.3.2005 Tarihli)

Deniz çevresine bırakıldığında zarara yol alan ve konusu sadece petrol olmayıp, bütün zararlı maddeler olan ve kısaca Deniz Kirliliği Kanunu olarak anılan bir kanunumuz vardır.

Bu kanunun uygulanması kapsamında Türkiye'nin hükümraniğinde olan bütün sular-denizler dahildir. Hatta acil durumlarda açık denizde bile bu kanunun uygulanması söz konusu olabilmektedir. Bu kanun sorumlu kişileri geniş tutmuştur. Kapitan dahil işletmeci, kiracı, idareci, zilyet, garantör sorumluluk kapsamındadır.

Diğer konvansiyonlarda olduğu gibi kusursuz sorumluluk sözkonusudur. Nedensellik bağıni kesen sebeplere ilişkin düzenleme bu kanunda yoktur. DKK çerçevesinde de sorumluluk sınırlıdır. Uygulama açısından 5 yıllık ve 10 yıllık zaman aşımı süreleri öngörülmüştür.

Çevre Kanunu: Diğer konvansiyonlar ve DKK'dan farklı olarak bütünüyle çevre kirliliğine ilişkin bir kanuni düzenlemedir. Uygulamada bir kirlenme zararı veya temizleme masraflarından sorumluluk PETKİS, YATKİS ve DKK'nın kapsamına girmediği takdirde olaya Çevre Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Bu kanun çerçevesinde de sorumluluğun hukuki niteliği kusursuz sorumluluktur. Nedensellik bağıni kesen sebeplere ilişkin açık bir düzenleme bu kanunda da yapılmamıştır. Kanundaki zaman aşımı süresi 5 yıldır.